

KOPIOSTON VUOSI 2020

Vuoden kuvittaja
Aliina Kauranne korostaa
kuvataiteilijoiden roolia
yhteiskunnallisen
keskustelun herättelyssä
s. 21

**Urheilutoimittaja ja
-selostaja Kaj Kunnas**
on freelancerina
rauhottanut
elämäntahtiaan
s. 22

**Käsikirjoittaja ja
ohjaaja Suvi West**
kokee vastuuta siitä,
että tietyt tarinat
tulevat kerrotuksi
s. 23

**Arkkitehtikuvissa
ei ole yleensä
ihmisiä. Se, että
tuon näihin tiloihin
ihmisen läsnäolon,
tekee kuvista
erilaisia.**

– Elina Brotherus, valokuvataiteilija

→ Lue lisää

SISÄLLYS

VUOSI 2020

- 4 Toimitusjohtajan katsaus: Hyvä vuosi koronavaroituksen alla
- 5 Tekijänoikeusdirektiivi Suomen lainsäädäntöön
- 6 Kohokohtia
- 7 Toimintaympäristö: Korona kuritti luovaa alaa ja lisäsi digipalvelujen käyttöä

TUOTTEET JA PALVELUT

- 9 Luvat kattoivat poikkeusajan käytön
- 10 Luovan alan kanssa sujuvasti verkossa
- 11 Tutkimustyön kehittämisen vuosi
- 12 Kotipuutarha-lehti sai ©-infosta apua nettisivuilleen

TILITYKSET JA TUET

- 14 Luovalle alalle 66 miljoonaa euroa
- 15 AVEK: Vuorovaikutusta kotimaassa ja maailmalla
- 16 AVEK tukee monimuotoista kotimaista audiovisuaalista kulttuuria
- 17 Talous: Korvaustuotot 54 miljoonaa euroa

KOHTAAMISIA

- 21 Visuaalinen kulttuuri rakentaa käsitystämme maailmasta
- 22 Urheilutoimittaja Kaj Kunnas haluaa laittaa hyvän kiertoon
- 23 On tarinoita, jotka täytyy kertoa ääneen

ME OLEMME KOPIOSTO

- 25 Pidämme huolta luovan alan hyvinvoinnista
- 26 Organisaatio ja jäsenjärjestöt
- 27 Kasvoja Kopiostossa

”
Kirjaan voi kirjoittaa lohikäärmeen ilman, että kukaan tulee sanomaan, ettei meillä ole varaa siihen.

– Antti Holma, näyttelijä ja kirjailija

➔ Lue lisää

VUOSI 2020

- 4 Toimitusjohtajan katsaus:
Hyvä vuosi koronavarjon alla
- 5 Tekijänoikeusdirektiivi Suomen lainsäädäntöön
- 6 Kohokohtia
- 7 Toimintaympäristö: Korona kuritti luovaa alaa ja lisäsi digipalvelujen käyttöä

HYVÄ VUOSI KORONAVARJON ALLA

Koronapandemiasta huolimatta Kopioston vuosi 2020 oli yllättävänkin myönteinen: etätyö sujui, tulot nousivat ja vaikuttamistyö eteni.

Koronavuosi osoitti, että sekä oma toimintamme että lupatuotteemme joustavat poikkeustilojen edellyttämällä tavalla.

TYÖTÄ, OPETUSTA JA VUOROVAIKUTUSTA ETÄNÄ

Keväällä etätyöskentelyyn siirtyminen ja sopeutuminen sujuivat yllättävänkin hyvin. Olimme jo aiemminkin tehneet etätöitä, joten meillä oli siihen kaikki valmiudet olemassa. Normaalisti toimintaamme kuuluvat oppilaitosvierailut ja tapahtumat karsiutuivat käytännössä pois, mutta ryhdyimme nopeasti pitämään yhteyttä eri sidosryhmiimme ja kouluttamaan sekä osallistumaan tilaisuuksiin verkossa.

Lupatuotteemme osoittivat toimivuutensa uudessakin tilanteessa. Vuosien mittaan tekemämme lisensioinnin kehitystyö mahdollisti aineistojen käytön etäopetuksessa, kun monissa muissa maissa jouduttiin tilapäisiin ratkaisuihin tai jopa katsomaan läpi sormien tekijänoikeuden suojaamien teosten käyttöä ilman asianmukaista lupaa.

RAHAA NOPEASTI TUEKSI

Taloudellisesti koronapandemia ei vaikuttanut juurikaan Kopioston toimintaan vuonna 2020. Tulot lisensoinnista olivat jopa hieman budjetoitua suuremmat ja samaan aikaan toimintaamme käytettävät menot pienemmät.

Olemme pystyneet pitämään huolta omasta roolistamme tekijänoikeustulojen tuottajana ja helpottamaan omalta osaltamme luovan työn tekijöiden taloudellista ahdinkoa. Kiirehdimme tekijänoikeuskorvauksien tilityksiä pandemiavuoden aikana aina, kun se oli mahdollista.

Myös jäsenjärjestömme nopeuttivat keräämistämme tekijänoikeusvaroista maksettavien apurahojen ja stipendien jakamista jäsenilleen.

SOPIMUKSIEN HAJAUTUS TUO KÄYTTÄJÄT LÄHEMMÄS

Vuoden aikana jatkoimme keskitettyjen sopimusten hajauttamista. Evankelis-luterilainen kirkko on aiemmin hankkinut lisenssin keskitetysti, mutta nyt jokainen seurakunta hankkii luvat itse suositussopimuksen mukaisesti, oman tarpeensa mukaan.

Uskomme hajautettujen sopimusten yleistyvän, sillä lähempänä suojatun aineiston käyttäjää olevat luvat heijastavat paremmin teosten käyttöä ja käyttäjän tarpeita. Meille hajauttaminen merkitsee, että pääsemme entistä lähemmäksi käyttäjiä ja saamme tarkempaa tietoa teosten käytöstä. Tiedon avulla voimme kehittää tuotteitamme vastaamaan asiakkaiden lupatarpeita aina järkevimmällä tavalla.

VAIKUTTAMISTA ERI KANAVISSA

Viestinnässämme olemme laajentaneet sosiaalisen median eri kanavien käyttöä: haluamme olla siellä, missä oikeudenhaltijat ja teosten käyttäjätkin ovat.

Kopiosto Uutiset- ja Kopioston Oppilaitosuutiset -uutiskirjeiden rinnalle olemme tuoneet Kopioston Tekijänoikeusuutiset, joka on suunnattu poliittisille päättäjille ja päätöksiä valmisteleville virkamiehille. Sen tavoitteena on ollut tuoda esiin Kopioston näkökulmia erityisesti niille, jotka päättävät EU:n tekijänoikeusdirektiivin toimeenpanosta Suomessa.

Suomen tekijänoikeuslain muokkaaminen direktiivin mukaiseksi oli virkamiesvalmistelussa koko vuoden. Hallituksen esitys tekijänoikeuslain muuttamiseksi tullee lausuntokierrokselle kevään 2021 aikana, joten vaikuttamistyö jatkuu vielä tiiviinä.

TULEVA TÄYNNÄ KYSYMYSMERKKEJÄ

Pitkällä aikavälillä koronapandemia voi uhata luovan alan perusteita sekä alan ihmisten ja yritysten toimeentuloa. Kaikki tekijöiden ja kustantajien toimeentuloa tukevat valtakunnalliset ja alueelliset toimenpiteet ovat tärkeitä.

Ajanmukaisella ja tasapainoisella tekijänoikeuslainsäädännöllä on luovan alan pärjäämiselle suuri merkitys. Lähitulevaisuudessa on vain yksi merkittävä tekijänoikeuslain muutoshanke, joten siihen me Kopiostossakin kohdistamme merkittäviä voimavaroja vuonna 2021.

Kiitän kaikkia kopiostolaisia ja luottamushenkilöitä, jotka ovat jaksaneet poikkeusoloissakin tehdä työtä luovan alan hyväksi.

Valtteri Niiranen
toimitusjohtaja

TEKIJÄNOIKEUSDIREKTIIVI SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN

EU hyväksyi keväällä 2019 uuden direktiivin tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla. Tekijänoikeusdirektiivi tulee sisällyttää osaksi Suomen lainsäädäntöä vuonna 2021.

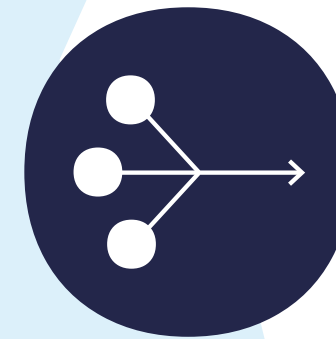
Direktiivi sisältää paljon yksityiskohtaisia säännöksiä, joiden osalta kansallinen liikkumavara Suomessa on pieni. Valtaosa direktiivistä onkin vietävä sananmukaisesti Suomen lakiin.

Direktiivissä tunnustetaan suomalainen sopimislisenssijärjestelmä tavaksi, jonka avulla voidaan hoitaa oikeuksien hallinnointi ja lisensiointi erityisesti tilanteissa, joissa sekä teoksia että käyttäjiä on monia. Sopimislisenssi mahdollistaa tekijöitä ja oikeudenhaltijoita edustavan järjestön – kuten Kopioston – myöntämän käyttöluvan kattamaan myös ne oikeudenhaltijat, joita järjestö ei edusta. Ulkopuoliset oikeudenhaltijat voivat myös saada korvauksia järjestöstä. Tukeutuminen erittäin hyvin toimivaan sopimislisenssijärjestelmään on oikeudenhaltijoiden, käyttäjien ja koko yhteiskunnan etu.

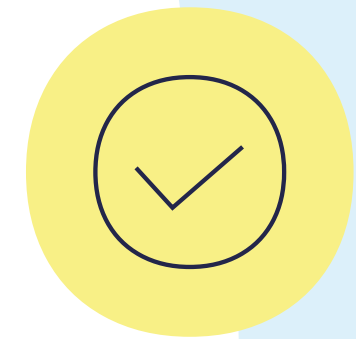
Näkemyksemme mukaan direktiivin voimaan saattamisessa tulee valita yksilöllistä tai kollektiivista sopimista korostava vaihtoehto aina silloin, kun sellainen vaihtoehto on olemassa.

**Valtaosa direktiivistä
sananmukaisesti
Suomen lakiin**

**Direktiivin sopimus-
lisenssiartikla voimaan
– parannetaan nyky-
järjestelmää entisestään**

**Kun mahdollisuus valita,
kollektiivisopiminen
tekijänoikeuksien
rajoituksen sijaan**

KOHOKOHTIA

Tekijänoikeuskoulutusta webinaareissa

Vuosi 2020 oli verkko-koulutusten vuosi. Pidimme kolme maksutonta tekijänoikeuswebinaaria luovan alan ammattilaisille: kuvantekijöille, valokuvaajille ja kirjoittajille. Opettajille järjestimme viisi webinaaria, joista suosituin oli *Tekijänoikeudet etäopetuksessa*. Kaiken kaikkiaan koulutimme opetushenkilökuntaa lähes sadassa tilaisuudessa.

Kirjastojen lukutuokiovideot ilahduttivat verkossa

Kirjastojen lukutuokiot siirtyivät kevään poikkeusajassa verkkoon. Kopios-ton ja Sanaston pilotoima tekijänoikeuslupa mahdollisti satujen, novellien, runojen ja proosakatkelmien lukemisen sekä kirjojen kuvitusten näyttämisen videoilla. Kahden kuukauden aikana kirjastot julkaisivat noin 50 videota.

Hyvä minä suostun olemaan, mutten koskaan paras.

– Vivi-Ann Sjögren, kirjailija, toimittaja ja näyttelijä

Warelius-palkinto Vivi-Ann Sjögrenille

Kirjailija, toimittaja ja näyttelijä **Vivi-Ann Sjögren** sai Suomen tietokirjailijat ry:n myöntämän 12 000 euron arvoisen Warelius-palkinnon. Sjögren on tunnettu erityisesti matka- ja ruokakirjoistaan. Palkinto rahoitetaan keräämällämme tekijänoikeuskorvauksilla.

Keskustelua oppivelvollisuuden laajentamisesta

Oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuttomuus -seminaarissamme puhui mm. opetusministeri **Li Andersson**. Hän korosti pyrkimystä koulutukselliseen tasa-arvoon antamalla jokaiselle mahdollisuuden suorittaa toisen asteen tutkinnon. Kustantajien ja tietokirjailijoiden edustajat ilmaisivat huolensa siitä, että oppimateriaalien suunniteltu maksuttomuus voi säästöpainneiden vuoksi johtaa laadukkaiden, kustannettujen oppimateriaalien arvostuksen laskuun.

Kirjastojen lukutuokiot ja kirjallisuustapahtumat ovat keskeinen osa kirjastojen toimintaa.
KUVA: HELSINGIN KAUPUNKI / MAARIT HOHTERI.

Kirjan ja elokuvan kirjoittamisen prosesseista keskustelemassa Jan Forsström, Ulla Simonen ja Reetta Aalto.

KUVA: MIKKO PELTONEN

Koronatukea audiovisuaalisen alan tekijöille

Audiovisuaalisen alan vaikeaa tilannetta helpottaakseen AVEK siirsi huhtikuussa lisävaroja dokumentti- ja lyhytelokuvien sekä mediataiteen tekijöille. 120 000 euroa kohdennettiin erityisesti henkilökohtaisiin apurahoihin sekä kohdeapurahoihin.

Iltapäivä AVEKin kanssa

AVEK kutsui kiinnostavia audiovisuaalisen alan tekijöitä keskustelemaan ajassa liikkuvista aiheista *Iltapäivä AVEKin kanssa* -podcastissaan. Niissä on puhuttu mm. mediataiteesta ja sen kansainvälisyydestä, käsikirjoittamisen ja kirjan kirjoittamisesta, dokumenttisarjoista ja elokuvien vaikuttavuustyöstä.

👉 kopiosto.fi/avek/podcast

Green Office

Tunnustuksena ympäristötoimistamme saimme Green Office -merkin. Ympäristöohjelmassamme kiinnitimme huomiota mm. hankintojemme ekologisuuteen, jätteiden lajitteluun ja sähkönkulutukseen.

Sujuva siirtyminen etätyöskentelyyn

Keväällä siirryimme nopeasti etätyöhön, mihin meillä oli onneksi jo hyvät valmiudet. Henkilöstökysely osoitti, että kopiostolaiset pitivät etätyötä pääsääntöisesti työn tehokkuutta ja työhyvinvointia lisäävänä tekijänä.

©-DAY juhlisti tekijänoikeuksia

Huhtikuun lopussa vietimme uutta ©-DAY-tekijänoikeuspäivää. Muiden tekijänoikeusjärjestöjen kanssa järjestetyn kampanjan aikana eri toimijat juhlistivat luovan työn arvoa vihreän eri sävyissä. Viestillä tavoitettiin lähes kaksi miljoonaa suomalaista.

KORONA KURITTI LUOVAA ALAA JA LISÄSI DIGIPALVELUJEN KÄYTTÖÄ

Koronapandemia tyhjensi toimistot ja luokkahuoneet ja heikensi luovan työn tekijöiden toimeentuloa.

Suurimmat muutokset Kopioston toimintaympäristössä vuonna 2020 johtuivat koronapandemiasta. Siihen liittyvät rajoitukset vaikeuttivat merkittävästi luovan työn tekijöiden ja esittäjien työtilannetta ja toimeentuloa.

LUOVIAN ALOJEN TOIMINTA UHATTUNA

Opetus- ja kulttuuriministeriön huhtikuussa 2020 toteuttama kysely luovalla toimialalla paljasti pandemian vaarantaneen oleellisesti taiteen, kulttuurin ja luovien alojen toiminnan. Tapahtumien ja esiintymisten sekä opetustilanteiden peruuntumiset olivat raju isku monelle luovalla alalla työllistyvälle.

Useat Kopioston jäsenjärjestöt kertoivat tukeneensa luovan alan ammattilaisia muun muassa lisäämällä viestintää, jakamalla korona-apurahoja ja nopeuttamalla normaalien apurahojen käsittelyaikoja. Järjestöissä jouduttiin lykkäämään suunniteltuja hankkeita, sillä alan toimintakyvyn turvaaminen ja lisääntyneeseen tiedontarpeeseen vastaaminen veivät paljon työaikaa.

DIGIPALVELUIDEN KÄYTTÖ LISÄÄNTYI

Joillain aloilla poikkeusoloista on ollut jopa hyötyä. Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen teettämän

tutkimuksen mukaan koronapandemia on lisännyt kulttuuri- ja viihdesisältöjen hankintaa digitaalisesti.

Tutkimukseen vastaajista noin kolmannes arvioi digipalveluiden käyttönsä lisääntyneen koronapandemian aikana. Yli kolmannes vastaajista kertoi hankkineensa käyttöönsä elokuvien tai tv-sarjojen suoratoistopalvelun ja joka viidenes äänikirjapalvelun.

Vuoteen 2019 verrattuna radion kuuntelu netissä kasvoi. Noin joka toinen vastaajista kuuntelee suoria lähetyksiä ja jälkikäteen kuunneltavissa olevia ohjelmia, kuten podcasteja radiokanavien omista nettipalveluista.

Myös kirjojen ja äänikirjojen myynti kasvoi vuoden aikana reippaasti, joidenkin kustantajien mukaan peräti neljänneksellä.

LAINSÄÄDÄNTÖ VIIVÄSTYI

Korona vaikutti välillisesti myös lainsäädäntöhankkeiden aikatauluun. Opetus- ja kulttuuriministeriössä valmisteltavana oleva tekijänoikeusdirektiivin sekä satelliitti- ja kaapelijakeluun liittyvän direktiivin kansallinen voimaansaattaminen ei edennyt suunnitellusti. Hallituksen esityksen luonnosta ei saatu lausuntokierrokselle syysistuntokauden aikana, vaan asia siirtyi kevääseen. Direktiivit pitää sisällyttää osaksi Suomen lainsäädäntöä viimeistään vuonna 2021.

Koronaepidemiaa käsittelevä Poikkeustila-projekti sai AVEKilta kehittämistukea.

KUVA: ESA ILLI

KOPIOSTON LUPATUOTTEET TOIMIVAT MYÖS ETÄNÄ

Lupatuotteemme kattavat laajasti aineistojen digitaalisen käytön, joten lupiimme ei tarvinnut tehdä muutoksia pandemian aikana yleistynyttä etäopiskelua tai -työskentelyä varten.

Yritykset ostivat kopiointilupaamme lähestulkoon normaalivuoden tapaan, vaikka joitakin asiakkaitamme koronavuosi koetteli taloudellisesti.

Oppilaitoksissa siirtymistä etäopetukseen tuki opettajien ammattitaidon ja sopeutumiskyvyn lisäksi tutor-opettajajärjestelmä, jonka ansiosta opettajat saivat kollegoilta apua moniin ongelmiin. Oppimateriaalien etäkäytössä helpotusta toi kustantajien päätös avata perusopetuksen digimateriaaleja maksuttomasti kevätlukukauden ajaksi.

On selvää, että paikkariippumaton opiskelu ja työ sekä monenlaiset tarpeet teosten verkkokäyttöön yleistyvät entisestään jatkossakin. ●

Mediataide
on tuonut
mahdollisuuden eri
alojen taiteilijoille
tehdä taiteiden
välillä yhteistyötä.

– Marikki Hakola, mediataiteilija

→ Lue lisää

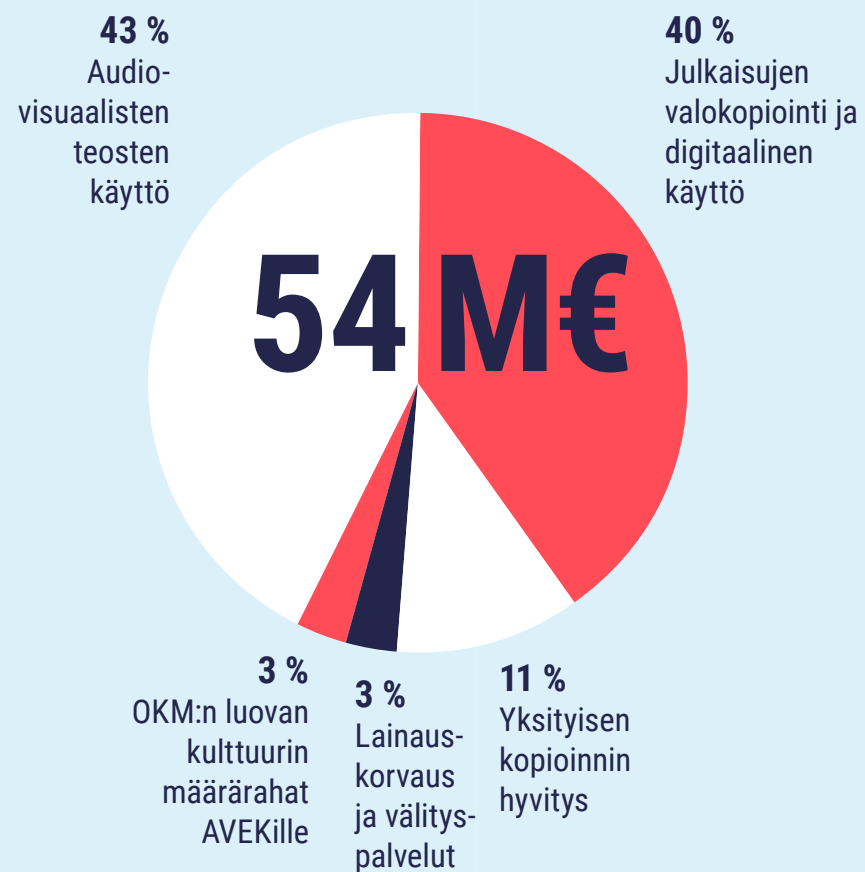
TUOTTEET JA PALVELUT

- 9 Luvat kattoivat poikkeusajan käytön
- 10 Luovan alan kanssa sujuvasti verkossa
- 11 Tutkimustyön kehittämisen vuosi
- 12 Kotipuutarha-lehti sai ©-infosta apua nettisivuilleen

LUVAT KATTOIVAT POIKKEUSAJAN KÄYTTÖN

Kopioston luvat mahdollistivat teosten käytön sujuvasti poikkeusoloissakin. Kehitimme myös omaa toimintaamme vastaamaan uusiin tarpeisiin.

Korvaustuottojen jakauma 2020

Kopiosto palvelee lupatuotteillaan oppilaitoksia, valtiota, kuntia, uskonnollisia yhteisöjä sekä yrityksiä ja muita organisaatioita. Myöntämiemme lupien ansiosta asiakkaamme voivat vastuullisesti käyttää av-teoksia eri tavoin sekä kopioida ja käyttää digitaalisesti tekijänoikeuden suojaamia julkaisuja.

Lupatuotteidemme pitkäjänteinen ja järjestelmällinen kehittäminen kantoi odottamatonta hedelmää tänä vuonna, kun koronapandemia ja sen aiheuttama etätyö ja -opetus mullistivat kaikkien elämää. Lupiimme ansiosta aineistoja pystyttiin käyttämään yhtä sujuvasti kotona, olipa käyttäjä opettaja, koululainen tai kotoa käsin työskentelevä toimistotyöläinen.

TEKIJÄNOIKEUSKOULUTUSTA WEBINAAREISSA

Normaalioloissa Kopiosto on mukana lukuisissa tilaisuuksissa ja pitää tekijänoikeuskoulutuksia maakunnissa ympäri vuoden. Niiden peruuntumisen jälkeen koulutukset järjestettiin virtuaalisesti, ja otimme uutena koulutusmuotona valikoimaamme webinaarit.

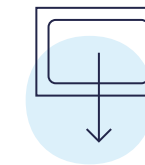
Vuoden 2020 aikana järjestimme opettajille ja opettajaopiskelijoille 95 tekijänoikeuskoulutusta, joista 60 etäyhteyksillä. Määrä ei vähentynyt pandemian takia lainkaan aiemmista vuosista. Osallistujia koulutuksissa oli lähes 5 700.

Verkkokoulutuksia jatketaan varmasti tulevaisuudessakin, sillä niiden avulla on helppo tavoittaa laaja asiakaskunta suurelta alueelta.

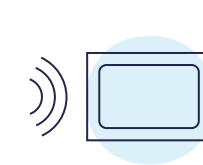
Kopioston lupatuotteet

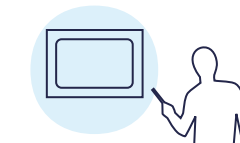
Julkaisujen ja teosten kopiointi opetuksessa, yrityksissä ja julkishallinnossa

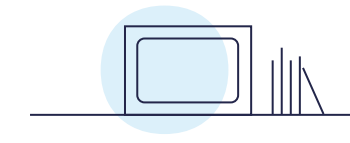
Tv-ohjelmien verkkotallennuspalvelut

Tv-kanavien edelleen lähettäminen

Tv-ohjelmien käyttö opetuksessa

Tv- ja radio-ohjelmien tallenteiden kirjasto- ja laitoskäyttö

Vanhojen lehtiaineistojen käyttö

KIRJASTOISSA SATUTUOKIOT VERKKOON

Huhtikuussa kirjastojen satutuokioiden, kirjavinkkaukset ja runoilat siirtyivät valtakunnallisessa pilottihankkeessa verkkoon. Tämän mahdollisti poikkeusajan verkkolupa, josta kirjastot, Kopiosto ja Sanasto sopivat keskenään. Esimerkiksi satutuokioissa voitiin lukea lastenkirjaa ja näyttää sen kuvitusta katsojille videotallenteella. Kirjallisuuden tekijät ja kuvittajat saivat korvauksen teostensa käytöstä.

Huhti-kesäkuun aikana käynnissä olleessa pilotissa tehtiin 54 videota. Niitä esitettiin kirjastojen yhteisessä Kirjastokaista-videopalvelussa sekä Helsinki-kanavalla, joka on Helsingin kaupungin videoviestintäkanava.

LUPIEN KÄYTTÖ VAKAATA

Vuonna 2020 Kopioston lupien käyttö vastasi ennakoitua määrää. Koronarajoitukset eivät juurikaan vaikuttaneet toimintaamme ja lupiimme käyttöön.

Tekijänoikeuden suojaamien julkaisujen ja audiovisuaalisten teosten käytössä ei ole odotettavissa suuria muutoksia myöskään vuonna 2021.

Korona-aika vei digitalisaatiota valtavasti eteenpäin, ja vaikka toistaiseksi lupamme ovat kattaneet kaikki käyttötarpeet, seuraamme tilannetta tarkasti. Digitalisaatio nostaa varmasti esiin uusia tarpeita, ja tavoitteenamme on pystyä vastaamaan niihin ripeästi tulevaisuudessakin. ●

LUOVAN ALAN KANSSA SUJUVASTI VERKOSSA

Verkkopalveluihin panostaminen tekee asioinnista mahdollisimman helppoa Kopioston oikeudenomistajille ja jäsenjärjestöille.

Oikeudenomistajapalveluissa päätehtävämme on hallinnoida Kopioston edustamien luovan alan ammattilaisten valtuutuksia ja maksaa näille kuuluvat tekijänoikeuskorvaukset.

Vuonna 2020 kulttuurialalla monet kärsivät koronapandemian torjumistoimista, jotka iskivät suuren loven heidän tuloihinsa. Tämän vuoksi meidän oli erityisen tärkeää pystyä maksamaan tekijöiden ja kustantajien korvaukset ajallaan. Tässä onnistuimme, ja yritimme myös mahdollisuuksien mukaan nopeuttaa korvausten tilityksiä. Kannustimme jäsenjärjestöjämme jakamaan ylimääräisiä apurahoja sikäli kuin se oli taloudellisesti niille mahdollista.

AUDIOVISUAALISTEN TEOSTEN KÄYTÖSTÄ KORVAUKSIA MYÖS JÄSENJÄRJESTÖILLE

Tilitämme keräämämme tekijänoikeuskorvaukset av-teosten tekijöille sekä julkaisujen tekijöille ja kustantajille. Korvauksia maksetaan sekä henkilökohtaisesti että jäsenjärjestöjemme kautta.

Syksyllä 2020 av-korvauksia maksettiin ensimmäisen kerran henkilökohtaisten tilitysten lisäksi kollektiivisesti Kopioston jäsenjärjestöille. Järjestöt jakavat korvaukset edelleen alansa tekijöille. Korvaukset tulee käyttää järjestön edustamaa alaa yleisesti ja alan tekijöitä yhteisesti hyödyttäviin tarkoituksiin.

Selvitämme, miten järjestöt käyttävät kollektiivikorvauksia ja raportoimme korvausten käytöstä opetus- ja kulttuuriministeriölle vuosittain.

SUJUVAA ASIOINTIA VERKOSSA

Koronatilanteessa toimintamme siirtyi monen muun organisaation tavoin verkkoon.

Viime vuosina olemme panostaneet verkkopalveluihimme, jotta asiointi kanssamme olisi mahdollisimman sujuvaa. Yksittäiset käyttäjät asioivat palveluissamme melko harvoin, joten niiden helppokäyttöisyys on erityisen tärkeää.

Hyvä esimerkki tästä on Kopiostoraportti, jossa itsenäiset tuotantoyhtiöt tyypillisesti kerran vuodessa raportoivat teos- ja tekijätietoja tuotannoistaan. Palvelua uudistettiin sen toimivuuden parantamiseksi. Aloitimme myös verkossa pidettävät tekijänoikeuskoulutukset jäsenjärjestöjemme tekijöille.

VALTUUSTILANNE NÄKYVIIN

Kopiostoon liitytään antamalla valtuutus. Vuoden aikana rakensimme uuden valtuutuspalvelun, joka tuo nyt ensimmäistä kertaa samaan paikkaan kaikkien edustamiemme oikeudenomistajien valtuudet. Palvelu otetaan laajemmin käyttöön keväällä 2021.

Luovan alan ammattilaiset voivat tarkastella palvelusta omaa tilannettaan: mitä valtuutuksia he ovat antaneet, mille järjestölle ja missä ominaisuudessa. He voivat myös täydentää olemassa olevia valtuutuksiaan ja antaa uuden valtuutuksen. Valtuutuspalvelu tehostaa valtuutuksien käsittelyä ja avaa näkymän valtuuksiin oikeudenomistajille ja jäsenjärjestöillemme.

Vuoden aikana rakensimme uuden valtuutuspalvelun, joka tuo nyt ensimmäistä kertaa samaan paikkaan kaikkien edustamiemme oikeudenomistajien valtuudet.

Kopiostolle ja jäsenjärjestöillemme palvelu antaa aina ajantasaisen käsityksen siitä, kuinka hyvin edustamme eri oikeudenomistajia.

KÄYTTÖNOTON VUOSI EDESSÄ

Vuonna 2021 panostamme vahvasti valtuutuspalvelun käyttöönottoon. Tarjoamme tukea uuteen palveluun perehtymisessä sekä oikeudenomistajillemme että jäsenjärjestöillemme.

Keräämme aktiivisesti palautetta valtuutuspalvelusta ja muista verkkopalveluistamme ja jatkamme toimintamme kehittämistä edelleen tehdäksemme asioimisesta kanssamme mahdollisimman helppoa. ●

TUTKIMUSTYÖN KEHITTÄMISEN VUOSI

Poikkeusoloissa tutkimusten tekeminen jäi tauolle. Tämä mahdollisti panostamisen kehitystyöhön, kuten kyselylomakkeemme parantamiseen ja työkalujen käytön tehostamiseen.

Normaalivuosina teemme useita tutkimuksia vuodessa teosten käytöstä eri toimialoilla. Tutkimuksista kertyvää tietoa julkaisujen, internetaineistojen ja av-teosten kopioinnin määristä ja käytöstä hyödynnetään lupien hinnoittelun perustana. Samoin oikeudenomistajille jaettavat korvaukset määrittyvät tutkimustulosten perusteella.

Vuoden 2020 alussa ehdimme tehdä yhden tutkimuksen teosten käytöstä evankelis-luterilaisessa kirkossa ennen koronapandemian alkamista. Maaliskuussa tutkimusten tekeminen jäädettiin, sillä poikkeustilanteen takia mittaustulokset eivät olisi kuvastaneet normaalia teosten käyttöä.

Loppuvuodesta teimme tutkimuksen yrityksissä ja valtionhallinnossa. Molemmissa selvitimme tavanomaisten tutkittavien asioiden lisäksi koronatilanteen ja sen seurauksena

lisääntyneen etätöiden vaikutuksia kopiointiin. Alustavat tulokset näyttävät tukevan olettamusta siitä, että etätöiden lisääntyminen on vähentänyt paperille kopioimisen ja tulostamisen määrää.

KOHDENNETTUJA KYSELYJÄ

Tauko tutkimusten tekemisessä antoi mahdollisuuden keskittyä tutkimusten kehittämiseen.

Yleinen haaste kyselytutkimuksissa on matala vastausprosentti. Kehitystyössämme keskityimme muun muassa kehittämään kyselyidemme sisältöä ja kyselylomakkeen helppokäyttöisyyttä, sillä analytiikkamme osoittaa, että jopa puolet vastaamisen aloittaneista jättää kyselymme kesken.

Tavoitteena on tehdä lomakkeesta mahdollisimman helppokäyttöinen ja houkuttelevan näköinen, jotta vastaajat jaksaisivat käydä kyselyn läpi kokonaan.

OHJELMISTOISTA TEHOA

Tutkimustietojen käytön ketjua analysoimalla löysimme tiedon soveltamiseen liittyviä vaiheita, joita voidaan tehostaa.

Hyödyntämällä erityisesti tilastolliseen analyysiin ja mallintamiseen suunniteltua R-työkalua pystymme automatisoimaan muun muassa kyselyyn tulleiden avointen vastausten käsittelyä ja toteuttamaan toistuvia laskentatehtäviä valmiiksi laaditun koodin avulla. Hyötynä on tietojen käsittelyn nopeutuminen ja manuaaliseen laskentaan liittyvien virheiden todennäköisyyden pieneneminen.

R-ohjelmisto mahdollistaa oppivien ratkaisujen tekemisen: se voidaan esimerkiksi opettaa niputtamaan yhteen vastauksia, jotka ovat samansisältöisiä mutta ilmaistu eri tavoin. R voisi siis tulkita vastauksista samaksi kopioinnin lähteeksi sellaiset avoimet vastaukset kuin "Kopioisto", "www.kopioisto.fi" ja "Kopisto".

Tutkimustulosten visualisointia ja kyselylomakkeen kehitystä jatketaan vuoden 2021 aikana.

KEHITYS JATKUU

Tutkimustulosten visualisointia ja kyselylomakkeen kehitystä jatketaan vuoden 2021 aikana. Uudistettua kyselylomaketta testataan keväällä, ja sitä päästetään hyödyntämään syksyn tutkimuksissa. Uusia tutkimuksia tehdään ainakin kunnissa sekä av-teosten käytöstä opetuksessa.

Kehitystyö jatkuu myös uudella pilottihankkeella, jolla halutaan parantaa tiedonkeruuta internetkopioinnista. Suunnitelmassa on raportointilomake, jolla kopioija voisi kertoa lähteen heti kopioinnin yhteydessä. Tavoitteena on saada enemmän ja tarkempaa tietoa internetsivujen kopioinnista. ●

Kotipuutarha-lehti sai ©-infosta apua nettisivuilleen

Kotipuutarha-lehti lisäsi vuoden 2020 toukokuussa nettisivuilleen ©-info-kuvakkeen. Kuvaketta klikkaamalla kotipuutarha.fi-sivuston käyttäjä saa kätevästi näkyville nettisivuilla olevien sisältöjen tekijä- ja käyttötiedot.

”©-info laitettiin sivuille muistutukseksi puutarha-artikkelien lukijoille ja mahdollisille oppilaitosten ja harrastepiirien ohjaajille, jotta he tekisivät käytöstään ilmoituksen ja jotta Kopiosto-rahastus ohjautuisivat myös meidän toimittajamme hyödyttäviin tarkoituksiin”, kertoo Kotipuutarhan päätoimittaja **Maija Stenman**.

Kopioston kopiointiluvan piiriin kuuluvatkin myös verkkosivujen sisällöt, joita saa lupaehdojemme mukaisesti käyttää esimerkiksi opetuksessa ja oppilaiden koulutöissä.

©-info-kuvakkeen kautta käyttäjä voi helposti raportoida opetus- ja muuhun työkäyttöön kopioidut sisällöt Kopiostolle, jolloin meille kertyy arvokasta tietoa

luvallamme kopioiduista sisällöistä. Raportointi ©-infon kautta kertoo meille juuri sen artikkelin tai alasivun, jota käyttäjä on kopioinut ja käyttänyt. Tämä auttaa meitä jakamaan kopiointikorvauksia oikeassa suhteessa eteenpäin sisältöjen tekijöille ja kustantajille.

Aktiivisille puutarhaharrastajille suunnatulta avoimelta kotipuutarha.fi-sivustolta löytyy paljon kuvia ja tietoa erilaisista kasveista. Kirjautumisen takaa löytyvät myös tilaajille tarkoitetut digilehdet. Kotipuutarha-lehdestä ilmestyy edelleen myös fyysinen lehti 10 kertaa vuodessa.

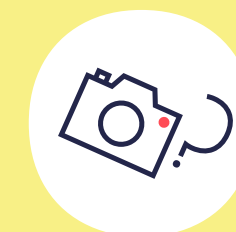
Kotipuutarhan nettisivuilla on vuosittain lähes puoli miljoonaa kävijää. Tekijä- ja käyttöoikeustiedot kiinnostavat verkkosivustojen käyttäjiä. Kotipuutarha-lehden sivustolla olevaa ©-info-kuvaketta klikattiin vuoden 2020 aikana yli 2 000 kertaa.

VERKKOSISÄLTÖJEN TEKIJÄ- JA KÄYTTÖOIKEUSTIEDOT ESIIN

Kopioston tuottama maksuton ©-info on kuvake, jota klikkaamalla tulevat esiin sivustolla olevien sisältöjen tekijä- ja käyttöoikeustiedot.

Kuvakkeen takaa verkkosivujen käyttäjä saa tiedon siitä, kuka sisällön – kuvat, artikkelit, videot ja muut materiaalit – on tehnyt ja tuottanut. Tiedoissa kerrotaan myös, saako sivuston sisältöjä ja materiaaleja käyttää tai kopioida esimerkiksi opetuksessa tai muussa työkäytössä Kopioston kopiointiluvalla.

©-info-kuvakkeeseen voi halutessaan linkittää myös sivuston omat käyttöehdot tai merkitä vapaat tai tietyn CC-lisenssin mukaiset käyttöehdot. ●

Tekijyys kuuluu tekijälle

Tekijän-oikeudet kunniaan

Helppoa ja nopeaa käyttää

c-info.fi

Reippaan huumorin tekijöiden kannattaisi oppia sietämään sitä, että joidenkin mielestä he eivät ole hauskoja.

– Atte Järvinen,
käsikirjoittaja ja ohjaaja

→ Lue lisää

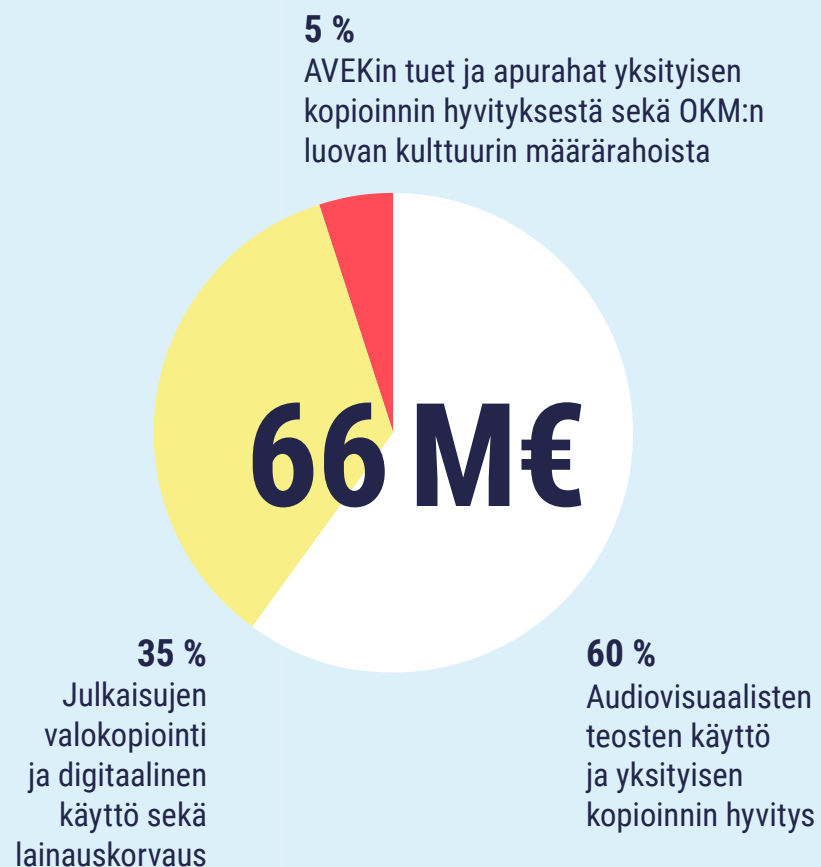
TILITYKSET JA TUET

- 14** Luovalle alalle 66 miljoonaa euroa
- 15** AVEK: Vuorovaikutusta kotimaassa ja maailmalla
- 16** AVEK tukee monimuotoista kotimaista audiovisuaalista kulttuuria
- 17** Talous: Korvaustuotot 54 miljoonaa euroa

LUOVALLE ALALLE 66 MILJOONAA EUROAA

Vuonna 2020 tilitimme esittäville taiteilijoille, tekijöille, kustantajille ja tuottajille tekijänoikeuskorvauksia lähes 66 miljoonaa euroa. Korvaussumma kasvoi edellisvuodesta poikkeuksellisesti 20 miljoonaa euroa.

2020 tilitetyt korvaukset ja tuet

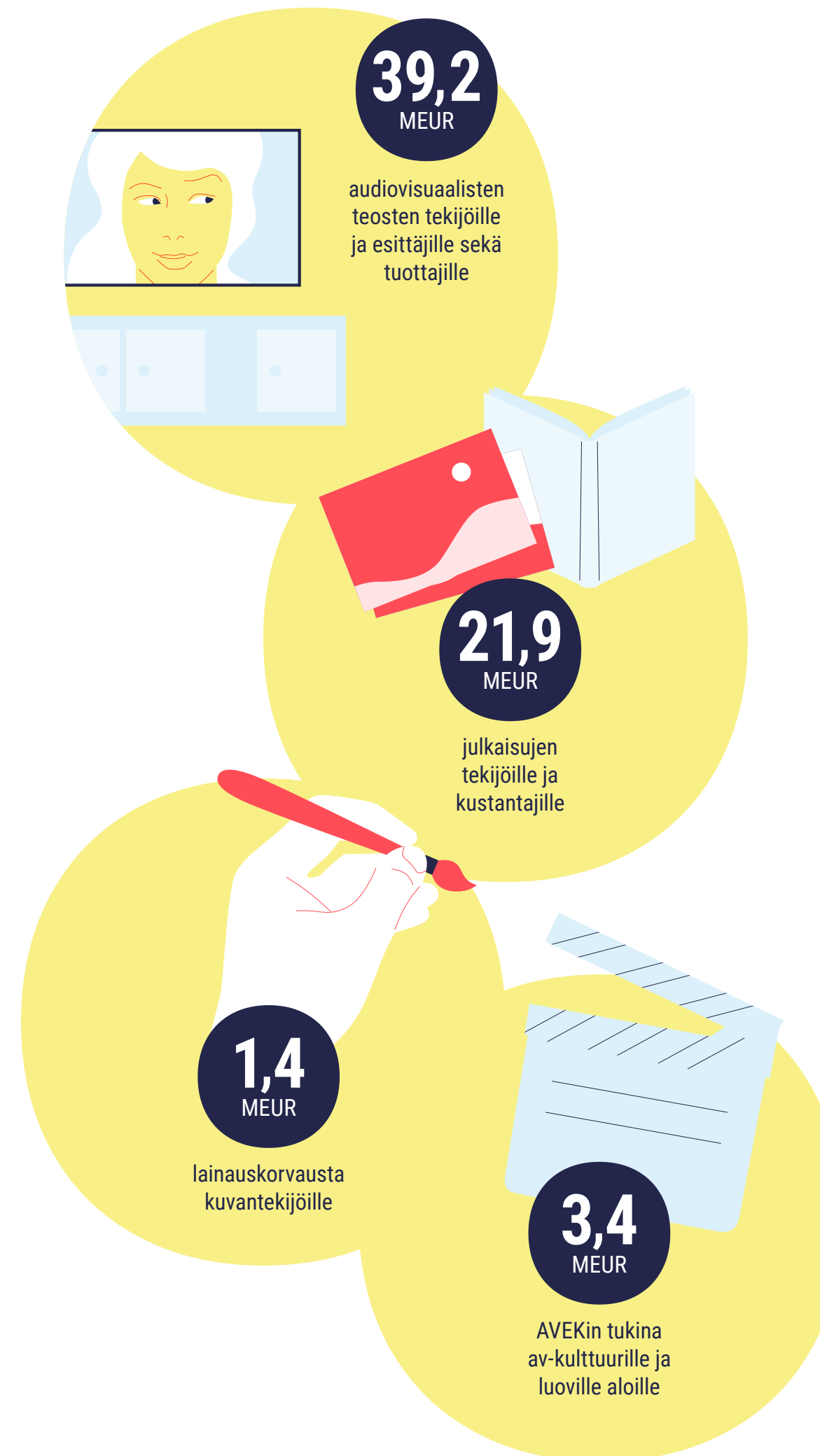
Tilitysten kasvu johtui siitä, että viime vuonna saatiin tilitettyä, muiden korvausten ohella, useamman vuoden korvauskertymä audiovisuaalisen alan tuottajia edustavalle APFI:lle.

Tekijänoikeuskorvauksia maksettiin oikeudenomistajille sekä henkilökohtaisesti että heitä edustavien järjestöjen kautta.

Korvaukset kerättiin oppilaitoksille, julkishallinnolle ja yrityksille myydyistä teosten kopiointi- ja käyttöluvista. Jaamme lisäksi valtion budjetista maksettavista määrärahoista yksityisen kopioinnin hyvitystä audiovisuaalisten teosten tekijöille sekä lainauskorvausta kuvantekijöille.

Vuonna 2020 tilitimme av-teosten oikeudenomistajille yhteensä 39,2 M€ ja julkaisujen tekijöille ja kustantajille 21,9 M€. Kuvantekijöille tilitettiin lainauskorvausta 1,4 M€.

Kopioston osana toimiva AVEK jakoi vuonna 2020 kotimaiselle av-kulttuurille ja luoville aloille 3,4 M€. AVEKin varat ovat pääasiassa peräisin yksityisen kopioinnin hyvityksestä. AVEK myöntää myös luovan alan tukia opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämistä DigiDemo- ja CreaDemo-määrärahoista sekä Mediarata-erityismäärärahasta. ●

AVEK: VUOROVAIKUTUSTA KOTIMAASSA JA MAAILMALLA

Koronapandemia koettelee av-alaa, mutta AVEK on pystynyt lisäämään näkyvyyttään merkittävästi virtuaalisen kanssakäymisen ansiosta. Tämä näkyy suoraan hakemusmäärien kasvuna.

Pandemiasta huolimatta toimintamme jatkui melko normaalisti vuonna 2020. Peruimme kuitenkin keväälle aloitettavaksi suunnitellun lahjakkuuksien kehittämissuunnitelman ja suuntasimme siihen osoitetut noin 120 000 euroa henkilökohtaisiin apurahoihin koronapandemiasta kärsivien av-tekijöiden tukemiseksi.

Vuoden alussa esittelimme hakijoillemme aiempaa tarkemmin tukipäätösten tekoprosessia sekä päätöspäätösteitä lisätäksemme toimintamme läpinäkyvyyttä. Sisäisesti päätöspäätösteiden määrittely takaa hakijoiden tasapuolisen kohtelun.

HAKEMUKSET NOUSUSSA

Hakemusten määrä nousi vuonna 2020 merkittävästi – 17 prosenttia – kahteen edellisvuoteen verrattuna. Kasvu oli sikäläkin merkittävä, että koronapandemian takia koulutus- ja kansainvälistymistuen hakemukset putosivat selvästi. Suurin syy hakemusten määrän kasvuun on AVEKin näkyvyyden lisääntyminen ja profiilin terävöityminen jatkuvan ja aktiivisen viestinnän ansiosta. Lisäksi luovien alojen yrittäjät hakivat merkittävästi enemmän tukea koronainnovaatioihin.

LISÄÄ VUOROVAIKUTUSTA

Halusimme lisätä yhteydenpitoa hakijoihin, ja tässä koronapandemian vaikutukset ovat olleet jopa eduksi. Olemme tavanneet enemmän ihmisiä virtuaalisesti kuin olisimme pystyneet kohtaamaan kasvokkain. Lyhyiden etäpalaverien määrä on kasvanut huomattavasti, ja olemme tuoneet esille, että avun tarvitsija voi aina ottaa meihin yhteyttä.

Iltapäivä AVEKin kanssa -podcasteissa tapaamme audiovisuaalisen alan ammattilaisia ja keskustelemme ajankohtaisista aiheista.

kopiosto.fi/avek/podcast

Olemme myös osallistuneet virtuaalisesti enemmän tapahtumiin kuin mitä olisimme normaaliaikana pystyneet olemaan läsnä.

Keväällä pidimme Iltapäivä AVEKin kanssa -tapaamisen yleisötilaisuutena ja verkossa, mutta korona-ajan virtuaalitalaisuuksien runsaan tarjonnan takia laajensimme vuorovaikutustamme podcasteihin. Niissä tapaamme audiovisuaalisen alan ammattilaisia ja keskustelemme ajankohtaisista aiheista.

KANSAINVÄLISESTI ESILLÄ

Virtuaalisesti pystyimme lisäämään osallistumistamme kansainväliseen toimintaan ja tuomaan AVEKia esille maailmalla tavoitteidemme mukaisesti.

Kansainvälistymiseen varattuja varoja suuntasimme loppuvuodesta kansainvälisten palkintojen myöntämiseen

AVEKin tukema Jussi Rastaan ja Jenni Kivistön *Colombia in My Arms* palkittiin Göteborgin filmifestivaaleilla Pohjoismaiden parhaana dokumenttielokuvana.

eri toimijoiden kautta. Halusimme näin kantaa globaalia vastuutamme, kun pandemian takia kehittyvien maiden dokumentaristien rahoitus on supistunut. Dokumenttielokuvien tekijöiden näkemystä tarvitaan kuitenkin nyt enemmän kuin koskaan.

Rahoitimme myös muun muassa Nordisk Panorama -festivaalin New Nordic Voice -palkintoa uudelle pohjoismaiselle tekijälle ja Finnish Film Affair -tapahtuman kansainvälisen markkinoinnin edistämiseen suunnattua dokumenttipalkintoa.

RAHOITUS KUNTOON

Päätöstentekoperusteita uudistettiin vielä vuoden lopussa. Vuoden 2021 alusta lähtien hakijat tietävät jo hakemusta tehdessään, millaista summaa he voivat hakea AVEKilta.

Samalla saadaan lisättyä hakijoiden tasa-arvoa. Esimerkiksi mediataiteessa on haettu suunnitteluvaiheessa pienempiä summia kuin elokuvan teossa, vaikka työ on käytännössä samanlaista.

Koronapandemian takia hyllytetty lahjakkuuksien kehittämissuunnitelma mediataiteen ja elokuvan uusien teko- ja levitystapojen edistämiseksi käynnistetään vuonna 2021.

Vuodeksi 2021 AVEKin rahoitus yksityisen kopioinnin hyvityksistä on jo määritelty valtion budjetista. Hallitusohjelmassa mainittu hyvitysjärjestelmän uudistaminen kuitenkin jäi koronapandemian jalkoihin. Uudistus on tärkeää saada nopeasti käyntiin, jotta toimintamme rahoituksen perusta ja laajuus on selvä vuonna 2022 ja siitä eteenpäin. ●

AVEK tukee monimuotoista kotimaista audiovisuaalista kulttuuria

Edistämme audiovisuaalista kulttuuria tukemalla alan ammattilaisten teoksia, tuotantoja ja hankkeita. Varamme ovat peräisin valtion budjetista saatavasta yksityisen kopioinnin hyvityksestä sekä pelitoiminnan voittovaroista.

3,4 M€

tukea luovan ja av-alan tekijöille

”
AVEKin tuki on tukea tekijöiltä tekijöille. Kun ohjaaja tai käsikirjoittaja saa tekijänoikeusvaroista tukea, sillä synnytetään työtä ja taloudellista toimintaa.

– Virpi Suutari

Vuonna 2020

- käsitelimme 1151 hakemusta
- 373 myönteistä päätöstä
- tuimme mm. 31:n dokumentti- tai lyhytelokuvan käsikirjoitusta sekä 37 elokuvan tuotantoa
- tuimme 75 mediataidehanketta
- tuimme myös kouluttautumista, kurssien, tapahtumien ja festivaalien järjestämistä
- jaoimme 2,2 M€ yksityisen kopioinnin hyvityksestä
- luovien alojen CreaDemo-, CreMa- ja DigiDemo-tukia myönsimme 97 hankkeelle yhteensä 1,2M€

Hyväksytyjä hakemuksia yhteensä

32 %

Mediataiteen AVEK-palkinto Jenna Sutelalle

15 000 €

Vuosittain tukea saa noin 140 elokuvahanketta ja mediataideteosta ympäri Suomen.

AVEKin tukea saaneita teoksia:

- Virpi Suutari: *Aalto* (2020)
- Jonna Kina: *After Life followed by Red Impasto Jar* (2021)
- Jenni Kivistö ja Jussi Rastas: *Colombia in My Arms* (2020)
- John Webster: *Donner – Privat* (2021)
- Suvi West: *Eatnameamet – Hiljainen taistelumme* (2021)
- Maija Blåfield: *The Fantastic* (2020)
- Anu Kuivalainen: *Lauluja rakkaudesta* (2020)
- Joonas Neuvonen ja Sadri Cetinkaya: *Lost Boys* (2020)

KORVAUS- TUOTOT 54 MILJOONAA EUROA

Vuonna 2020 Kopioston korvaustuotot olivat yhteensä 54,1 miljoonaa euroa eli 3,6 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Tuotot kertyivät valtaosin audiovisuaalisten teosten käytöstä sekä julkaisujen valokopioinnista ja digitaalisesta käytöstä. Näiden lisäksi tuotot sisältävät yksityisen kopioinnin hyvityksen ja lainauskorvauksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön luovan kulttuurin määrärahat AVEKille.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 5,1 miljoonaa euroa. Edellisenä vuonna kulut olivat 6,3 miljoonaa euroa. Kulujen väheneminen selittyy lähinnä sillä, että edellisenä vuonna kulut olivat poikkeuksellisen suuret johtuen kotimaisten televisiokanavien edelleen lähettämiseen kaapeliverkoissa liittyvän riita-asian käsittelystä markkinaoikeudessa. Lisäksi koronapandemian aiheuttamat rajoitukset normaaliin toimintaan vähensivät kuluja monelta osin. Korvausvarat sijoitetaan Kopioston hallituksen hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti korvausten keräämisen ja tilityksen väliseksi ajaksi. Vuonna 2020 sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot olivat yhteensä 0,6 miljoonaa euroa, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 1,0 miljoonaa euroa.

Siirto jaettavaksi oikeudenhaltijoille oli yhteensä 49,6 miljoonaa euroa, eli 5,6 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2020 korvauksia ja tukia maksettiin yhteensä 65,3 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 43,7). Maksettujen korvausten merkittävä kasvu on seurausta lähinnä siitä, että monivuotinen kiista verkkotallennuspalvelujen tuottojen jaosta tekijöiden ja tuottajien välillä saatiin ratkaistua.

Tuotot ja kulut

TUHATTA EUROA	2020	2019	MUUTOS-%
TUOTOT			
Audiovisuaalisten teosten käyttö	23 432	22 612	3,6 ↑
Julkaisujen valokopiointi ja digitaalinen käyttö	21 739	20 726	4,9 ↑
Yksityisen kopioinnin hyvitys	5 737	5 612	2,2 ↑
Lainauskorvaus ja välityspalvelut	1 672	1 644	1,7 ↑
OKM:n luovan kulttuurin määrärahat AVEKille	1 354	1 554	-12,9 ↓
Palvelutuotot	193	85	127,5 ↑
TUOTOT YHTEENSÄ	54 127	52 231	3,6 ↑
KULUT			
Henkilöstökulut	3 301	3 278	0,7 ↑
Poistot	420	396	6,1 ↑
Muut kulut	1 407	2 578	-45,4 ↓
KULUT YHTEENSÄ	5 128	6 252	-18,0 ↓
MUUT TUOTOT			
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	636	1 037	-38,7 ↓
Varainhankinta	3	3	0,0
MUUT TUOTOT YHTEENSÄ	639	1 040	-38,6 ↓
SIIRTO JAETTAVAKSI OIKEUDENHALTIJOILLE	49 637	47 019	5,6 ↑

Tuotot käyttöluvista

TUHATTA EUROA

VALOKOPIOINTI JA DIGITAALINEN KÄYTTÖ

	2020	2019	MUUTOS-%
Oppilaitokset	14 827	13 858	7,0 ↑
Yritykset	2 756	2 825	-2,4 ↓
Kunnat	2 537	2 438	4,0 ↑
Valtionhallinto	871	959	-9,2 ↓
Kirkollishallinto	419	436	-3,9 ↓
Ulkomaat	180	120	50,8 ↑
Muut	149	91	63,8 ↑
YHTEENSÄ	21 739	20 726	4,9 ↑

AUDIOVISUAALISTEN TEOSTEN KÄYTTÖ

	2020	2019	MUUTOS-%
Verkkotallennuspalvelut	16 969	16 127	5,2 ↑
Oppilaitokset	3 370	3 526	-4,4 ↓
Edelleen lähettäminen	2 542	2 134	19,1 ↑
Ulkomaat	531	786	-32,4 ↓
Muut	20	38	-47,3 ↓
YHTEENSÄ	23 432	22 612	3,6 ↑

Maksetut korvaukset ja tuet

TUHATTA EUROA

	2020	2019	MUUTOS-%
Julkaisujen valokopioinnin ja digitaalisen käytön korvaukset jäsenjärjestöille	20 774	16 011	29,7 ↑
Ulkomaisten teosten kopiointikorvaukset ulkomaisille sisarjärjestöille	1 269	1 287	-1,5 ↓
Elektra-palvelun käyttökorvaus tieteellisten artikkeleiden tekijöille ja kustantajille	75	45	69,6 ↑
Lainauskorvaus kuvantekijöille	968	866	11,8 ↑
Av-teosten opetuskäytön ja verkkotallennuspalveluiden korvaukset sekä yksityisen kopioinnin hyvitys av-tekijöille	9 982	11 354	-12,1 ↓
Av-teosten opetuskäytön korvaukset Koulutusrahasto Kouran kautta apurahoina ja palkintoina	322	567	-43,3 ↓
Verkkotallennuspalvelukorvaukset Gramexille, Teostolle ja APFI:lle	26 334	8 091	225,5 ↑
Ulkomaisten tv-kanavien edelleen lähettämisen korvaukset ulkomaisille sisarjärjestöille, tuottajille ja lähettäjäryityksille	1 836	2 087	-12,1 ↓
AVEKin tuet ja apurahat yksityisen kopioinnin hyvityksestä sekä OKM:n luovan kulttuurin määrärahoista	3 770	3 402	10,8 ↑
YHTEENSÄ	65 330	43 711	49,5 ↑

KOHTAAMISIA

AR:n avulla voi tarjota fanille jotain uniikkia, joka ei joka paikassa tule vastaan.

– Emmi Jouslehto, toimitusjohtaja, Arilyn

➔ Lue lisää

21 Visuaalinen kulttuuri rakentaa käsitystämme maailmasta

22 Urheilutoimittaja Kaj Kunnas haluaa laittaa hyvän kiertoön

23 On tarinoita, jotka täytyy kertoa ääneen

Visuaalinen kulttuuri rakentaa käsitystämme maailmasta

Taiteilija Aliina Kauranne saa uusia ideoita teoksiinsa arkipäiväisistä tapahtumista, ajankohtaisista aiheista ja ahdistumisen tai turhautumisen tunteista.

Monipuolinen taiteilija on tehnyt muun muassa kuvitusta, graafista suunnittelua, animaatioita, musiikkivideoita ja 3D-mallinnusta.

Kauranne pitää tärkeänä kuvataiteilijoiden roolia yhteiskunnallisen keskustelun herättelyssä.

”Visuaalinen kulttuuri rakentaa käsitystämme maailmasta. Me tekijät olemme vastuussa siitä, millaista kuvastoa ja kulttuuria olemme kehittämässä”, Kauranne kiteyttää.

Kysymys kuvataiteen tulevaisuudesta Suomessa herättää hänessä paljon ajatuksia. Kauranne toivoo, että alan tekijöiden arvostus kasvaa.

”Vaikka on etuoikeutettua työskennellä tällaisella alalla, koen, että tekijät joutuvat yhä kamppailemaan paljon oman tekemisen oikeutuksen ja työstä ansaittujen korvausten kanssa”, taiteilija pohtii.

Hän kaipaa lisää arvostusta myös erilaisista taustoista tulevia tekijöitä kohtaan. Kauranne valmistui vuonna 2019

KOHTAAMISIA

Me tekijät olemme vastuussa siitä, millaista kuvastoa ja kulttuuria olemme kehittämässä.

– Aliina Kauranne, kuvittaja, kuvataiteilija

[Lue lisää](#)

Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulusta taiteen kandidaatiksi, mutta pohdinta esimerkiksi koulutuksen roolista alalla on tullut esiin ystävien ja kollegoiden kokemuksissa.

”Olisi hienoa, että käsitys siitä muuttuisi, että tekijän taustalla pitäisi olla akateeminen taidekoulu, jotta voi olla vakavasti otettava tai arvostettava taiteilija”, Kauranne toteaa.

Digitaalisuus ja sosiaalisen median alustat voivat tarjota itseoppineille taiteilijoille mahdollisuuden saada näkyvyyttä ja omaa ääntä kuuluviin sekä verkostoitua, mikä on alalla tärkeää.

”Digitalisaatio tarjoaa myös uusia käsityksiä kuvataiteesta ja tuo taiteen gallerioista ja museoista jokaisen ulottuville.”

Helsingiläinen Kauranne valittiin keväällä Vuoden kuvittajaksi 2020. Kuvittajat ry:n jakama ja Kopioston keräämillä tekijänoikeuskorvauksilla rahoitettu tunnustus jaetaan vuosittain kuvittajalle tai kuvittajaryhmälle, joka on edistänyt ja edustanut kuvataidealaa merkittäväällä tavalla. Palkintoraadin mukaan Kauranne on luonut omannäköisensä visuaalisen kielen, jota ei voi verrata mihinkään muuhun.

”Tuntuu hienolta saada tällainen arvostuksen osoitus omalle työlle, ja palkinto, joka mahdollistaa ainutkertaisen tilaisuuden keskittyä omaan työskentelyyn ja sen kehittämiseen”, hän iloitsee. ●

Urheilutoimittaja Kaj Kunnas haluaa laittaa hyvän kiertoon

Kesällä 2020 urheilutoimittaja ja -selostaja Kaj Kunnaksen piti olla Discoveryn toimittajana Tokion olympialaisissa, mutta korona muutti suunnitelmia. Kalenteri tyhjjeni lähes täysin.

”Kyllä minulla oli vähän vieroitusoireita siitä, ettei ollut tuloksia, ei liveurheilua ja siihen liittyvää jännitystä”, urheiluhullu Kunnas kertoo.

Kunnas työskenteli Ylellä 28 vuotta ennen heittäytymistään freelanceriksi kolme vuotta sitten. Freelancerina hän on voinut rauhoittaa elämäntahtiaan ja keventää työntekoa. Kunnas sai vuonna 2016 aivoinfarktin, joka muutti koko elämän.

”Ennen aivoinfarktia elämässä tärkeintä oli työ, sitten vasta vaimo, lapset, raha ja terveys. Nyt tärkeintä on terveys, vaimo ja lapset. Vaikka kyllä edelleenkin tykkään työnteosta!”

Ammatissaan Kunnasta viehättää urheiluun liittyvä tunteiden vuoristorata. On voittoja ja siihen liittyvää riemua, mutta toisaalta myös tappioita. Mieleenpainuvia hetkiä uralla ovat olleet Suomen jääkiekon MM-voitot ja Suomen pääseminen jalkapallon loppurnaukseen ensimmäistä kertaa.

”Silti jollakin lailla tappiot menevät syvemmälle. Ne tuntuvat vahvemmilta kuin voitto, ja niissä on enemmän symboliikkaa. Yksi tällainen häviön hetki, joka on muuttunut tosi hienoksi kultaiseksi hetkeksi, on 1996 Atlantan olympiafinaali kahdensadan metrin sekauinnissa”, Kunnas kertoo.

Tekijänoikeudet Kunnas rinnastaa oikeudenmukaisuuteen. ”On tärkeää, että tekijänoikeudet ovat olemassa. Muuten kuka vaan voisi napata tekemäsi työn sinne tänne.”

Kunnas valittiin Vuoden positiivisimmaksi suomalaiseksi vuonna 2016. Hänen positiivisuutensa kumpuaa kiitollisuudesta.

”Mitä pidempään elän, sitä enemmän huomaan, kuinka paljon elämä on minulle antanut. Ympärilläni on kivoja ihmisiä, ja minulla on ollut antoisa työelämä. Suomessa on puhdasta vettä, ruokaa ja luontoa, ei ole sotia eikä pakolaisuutta. Olen syntynyt onnellisten tähtien alla.”

Kunnas haluaa levittää positiivisuutta myös eteenpäin: Twitterissä hänen tavoitteenaan on laittaa hyvä kiertoon. Aktiivisella tviittaajalla on lähes 46 000 seuraajaa.

”Uskon siihen, että hyvään vastataan aina hyvällä.” ●

KOH
TAAMI
SIA

Uskon siihen,
että hyvään
vastataan aina
hyvällä.

– Kaj Kunnas,
urheilutoimittaja ja -selostaja

➔ Lue lisää

On tarinoita, jotka täytyy kertoa ääneen

Käsikirjoittaja ja ohjaaja Suvi Westiä motivoi tunne velvollisuudesta. ”Yleensä minulle tulee vahva tunne, eräänlainen näky tai visio tarinasta tai aiheesta, joka ei jätä rauhaan. Se ikään kuin pesiytyy sisälleni, kunnes saan sen ulos tarinan muodossa.”

Saamelainen elokuvaohjaaja ja käsikirjoittaja **Suvi West** tunnetaan muun muassa ohjaamastaan *Minä ja pikkusiskoni (Sparrooabbán, 2016)* -dokumenttielokuvasta sekä tv-sarjasta *Märät säpikkäät (Njuoska bittut, 2012–2013)*.

Westin tuorein ohjaus, dokumenttielokuva *Eatnameamet – Hiljainen taistelumme* (Vaski Filmi) sai ensiesityksensä vuoden 2021 DocPoint-festivaalilla. Teos sai alkunsa tarpeesta saada saamelaisten ääni kuuluviin. West huomasi, etteivät edes korkeakoulutetut suomalaiset tienneet juuri mitään saamelaisista. Monien asenteet olivat vähätteleviä.

”Elokuvalla haluan tuoda esille Suomen valtion harjoittaman, saamelaisiin kohdistuvan kolonialismin ja ihmisoikeusloukkaukset, joista suomalaiset ovat täysin tietämättömiä. Toivon, että saisimme suomalaisista liittolaisia, jotka tukevat saamen kansan oikeutta olemassaoloon nyt ja tulevaisuudessa.”

West kokee elokuvan tekijänä vastuuta siitä, että tietyt tarinat tulevat kerrotuksi. Tunne velvollisuudesta on ajoittain raskas, mutta antaa toisaalta myös voimia tekemiseen.

”Minulla ei yksinkertaisesti ollut muuta vaihtoehtoa kuin alkaa taltioimaan tapahtumia. Uskon, että ilman elokuvan tekemistä oloni olisi ollut sietämättömän ahdistunut ja epätoivoinen.”

Westin mukaan kaiken taiteen ei tarvitse tähdätä yhteiskunnalliseen muutokseen, mutta sellaisista lähtökohdista kumpuavia teoksia tulisi pitää arvossa. Hän peräänkuuluttaa tilaa erilaisille teoksille ja tekijöille, kuten erilaisista koulutustaustoista ponnistaville taiteilijoille.

”Tarvitaan teoksia, joita eivät ymmärrä kuin taiteen asiantuntijat, mutta myös teoksia, jotka avautuvat suurelle massalle. En ymmärrä vähättelyä puolin ja toisin, mutta kai se kuuluu jollain tavalla taiteilijan elämään – siihen, että taiteella on todella vaikea elää ja kilpailu on aivan liian kovaa”, West pohtii.

AVEKin tuella hän näkee olevan sekä taloudellista että symbolista arvoa. Ilman tukea elokuvien tekeminen olisi hankalaa, sillä tekijät työskentelevät jo nyt pienten budjettien puitteissa.

”Lisäksi tekijät arvostavat AVEKin lähtökohtia ammattimaisen työskentelyn tukemiseen, joten jos saat AVEKin tuen, se on myös merkki siitä, että hanke on ammatillisesta näkökulmasta laadukas.” ●

Tarvitaan teoksia, joita eivät ymmärrä kuin taiteen asiantuntijat, mutta myös teoksia, jotka avautuvat suurelle massalle.

– Suvi West,
käsikirjoittaja ja ohjaaja

➔ Lue lisää

**KOH
TAAMI
SIA**

**Elokuvassa
on valtavasti
käyttämätöntä
potentiaalia
erilaisiin
kerrontatapoihin
valtavirran
ulkopuolella.**

– Mika Taanila, ohjaaja ja tuottaja

➔ Lue lisää

me OLEMME KOPIOSTO

- 25 Pidämme huolta luovan alan hyvinvoinnista
- 26 Organisaatio ja jäsenjärjestöt
- 27 Kasvoja Kopiostossa

Pidämme huolta luovan alan hyvinvoinnista

Me Kopiostossa mahdollistamme tekijänoikeuden suojaamien julkaisujen ja audiovisuaalisten teosten vaivattoman käytön oppilaitoksissa, yrityksissä ja julkishallinnossa. Samalla varmistamme, että luovan alan ammattilaiset saavat heille kuuluvat korvaukset teostensa käytöstä.

Palvelemme laajaa joukkoa luovan työn tekijöitä, kuten kirjoittajia, kuvantekijöitä, kustantajia, kääntäjiä, näyttelijöitä, ohjaajia ja toimittajia. Olemmekin Suomen luovaa alaa kattavimmin edustava tekijänoikeusjärjestö.

Toimimme arvojemme mukaisesti avoimesti, yhdessä ja rohkeasti luovan työn asialla.

oppilaitokset, valtio,
kunnat, uskonnolliset yhteisöt,
yritykset, yhteisöt

Mahdollistamme tekijänoikeuden suojaamien julkaisujen ja audiovisuaalisten teosten vaivattoman ja vastuullisen käytön

**JÄSEN-
JÄRJESTÖT**

elokuvantekijät, graafikot,
kirjailijat, kriitikot, kuvittajat,
kustantajat, kääntäjät, muusikot,
näyttelijät, ohjaajat, radio- ja
tv-selostajat, sanoittajat,
sarjakuvantekijät, säveltäjät,
toimittajat, valokuvaajat

Varmistamme, että luovan alan ammattilaiset saavat heille kuuluvat korvaukset teostensa käytöstä

TALOUDELLISET,
POLIITTISET JA
YHTEISKUNNALLISET ILMIÖT

ANSAINTOLOGIIKAT
JA SISÄLTÖJEN
PAKETOINTI

DIGISISÄLLÖT
OPPIMISEN TUKENA

DATAKILPAJUOKSU

SISÄLTÖJEN
KÄYTTÖTAVAT JA
KULUTUKSEN MUUTOKSET

ORGANISAATIO JA JÄSENJÄRJESTÖT

Henkilöstö

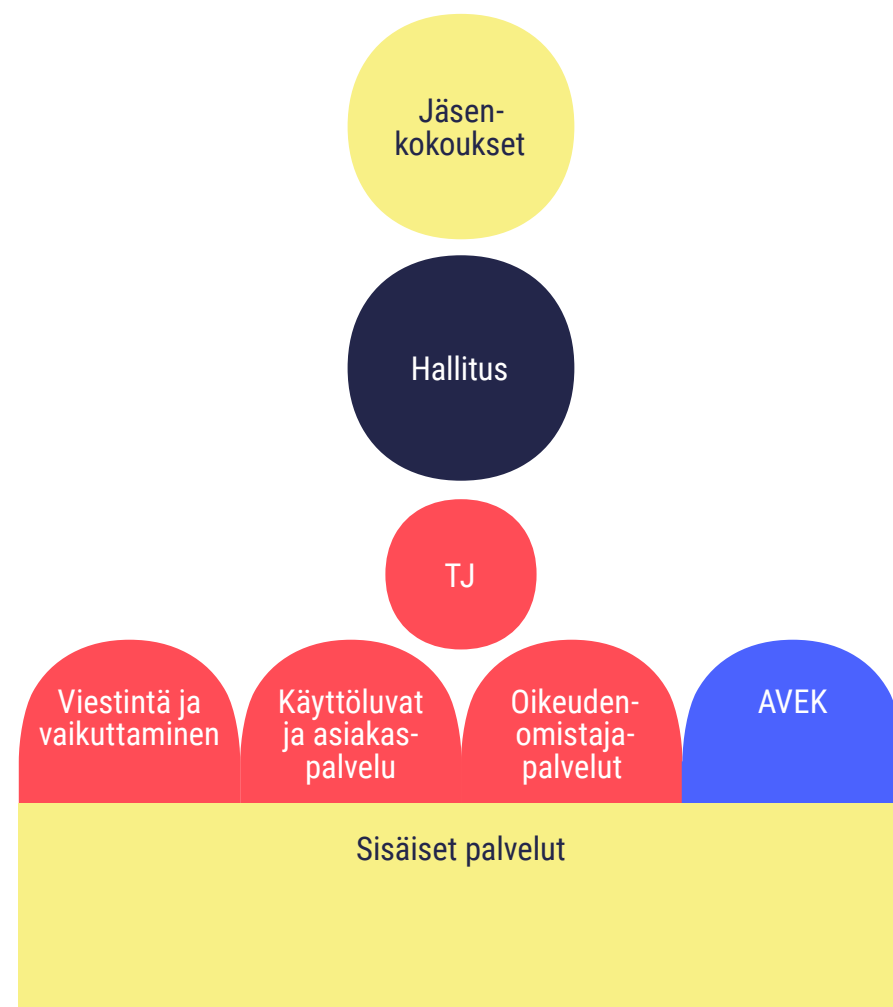
Vuonna 2020 Kopiossossa työskenteli 43 henkilöä. Henkilökunnan keski-ikä oli 47 vuotta ja keskimääräinen työsuhteen kesto oli 13 vuotta. Henkilöstöstä 67 % oli naisia ja 33 % miehiä.

Kuvasta puuttuu Aku Toivonen.

Organisaatio

Hallitus 2020

Heikki Jokinen, hallituksen puheenjohtaja, vapaa toimittaja, Sarjakuvantekijät ry

Karola Baran, toiminnanjohtaja, Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto ry

Anna-Liisa Haavikko, radio- ja televisiotoimittaja, Radio- ja televisiotoimittajien liitto ry

Sanna Haanpää, toiminnanjohtaja, Suomen tietokirjailijat ry

Mikko Hoikka, liittojohtaja, Aikakausmedia ry

Heikki Karjalainen, suomentaja, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry

Elina Kuusikko, toiminnanjohtaja, Suomen Näyttelijäliitto ry

Sakari Laiho, johtaja, Suomen Kustannusyhdystys ry

Tommi Nilsson, toiminnanjohtaja, Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdystys Kuvasto ry

Suvi Oinonen, toiminnanjohtaja, Suomen Kirjailijaliitto ry

Aku Toivonen, toiminnanjohtaja, Suomen Musiikintekijät ry

Johtoryhmä

Valteri Niiranen, toimitusjohtaja

Sari Ahonen, johtaja, oikeudenomistajapalvelut

Maria Bregenhøj, viestintäpäällikkö

Juha Jukkara, johtaja, asiakasosasto

Petri Kauste, talousjohtaja

Arto Tamminen, johtaja

Jukka-Pekka Timonen, varatoimitusjohtaja, laki- ja tutkimuspalvelut

Ulla Simonen, johtaja, AVEK

Jäsenjärjestöt

Jäsenpohjassamme ei tapahtunut muutoksia vuoden aikana. Edustamme 45:n jäsenjärjestöme kautta yli 50 000:ta oikeudenomistajaa. Lisäksi edustamme ulkomaisten sisärjestöjemme kanssa tehtyjen vastavuoroisuussopimusten nojalla myös ulkomaisia luovan alan toimijoita.

➔ www.kopio.fi/jarjestot

Kasvoja Kopiostossa

Teen työtä, jolla on tarkoitus: olen etuoikeutetussa asemassa saadessani nähdä AVEKin tuen tulosten leviävän teoksina yleisöille.

– Ulla Simonen, johtaja, AVEK

Kirjoja, lehtiä, oopperaa, elokuvia, musikaaleja, teatteria, näyttelyitä, tapahtumia, festareita, konsertteja, elämyksiä – kulttuuria. Työtä joka tuntuu sydämessä.

– Juha Kallanranta, tarkastaja

Luova ala ja kaikki sen tuomat onnenhetket antavat iloa ja voimaa.

– Tuula Viitanen, johdon assistentti

Tekijänoikeuskorvaus on osa luovasta työstä kertyvää palkkaa. Työ sen eteen on ollut erityisen tärkeää nyt poikkeusvuonna.

– Riikka Kero, suunnittelija

Parasta luovan alan puolesta työskentelyssä on jatkuva uuden oppiminen. Digitaalisten sisältömarkkinoiden murros edellyttää meiltä joustavien ja rohkeiden tekijänoikeusratkaisujen tekemistä.

– Matias Anttonen, kehityspäällikkö

Kopiostossa parasta on se, että saan yhdessä mukavien työkavereiden kanssa tehdä töitä luovan alan puolesta.

– Laura Valkama, tilitysvalmistelija

Kopioisto
Hietaniemenkatu 2
00100 Helsinki
09 431 521
kopioisto@kopioisto.fi
www.kopioisto.fi

